

Notitie Archeologie

Van : W.J. Weerheijm
Aan : KuiperCompagnons / Dhr. P. Snelders
Onderwerp : Archeologie IJzergieterij Hardinxveld
Datum : 4 september 2020
Ons Kenmerk : V20-36578 / 4540 / WW

Project omgeving

In opdracht van KuiperCompagnons heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een second opinion uitgevoerd ten behoeve van een plangebied aan de Rivierdijk 828 te Hardinxveld, gemeente Hardinxveld-Giessendam (plangebied IJzergieterij). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 2,6 hectare. De second opinion dient ter beantwoording van zienswijzen met betrekking tot de wijziging van het bestemmingsplan (Ontwerp BP, d.d. 20 mei 2020). Volgens het ontwerp bestemmingsplan heeft het plangebied een drietal dubbelbestemmingen archeologie (Waarde - Archeologie 2, 5 en 8), die voortkomen uit het archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennde fase), dat destijds in het kader van de voorbereidingen op het plan is uitgevoerd.¹ Met betrekking tot het onderdeel archeologie is een zienswijze ingebracht met als strekking dat het archeologisch onderzoek dat ten grondslag ligt aan het bestemmingsplan niet (meer) voldoet als onderbouwing.

Archeologiebeleid

De gemeente Hardinxveld-Giessendam beschikt over een gemeentelijke archeologische beleidskaart die dateert uit 2009, met een Beleidsnota Archeologie uit 2010². Dat betekent dat het archeologiebeleid sinds het rapport in 2013 niet is veranderd.

Toetsing rapport conform de KNA 4.1

Het archeologisch onderzoek uit 2013 is destijds uitgevoerd conform de richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2. Inmiddels wordt in Nederland gewerkt met versie 4.1. Om te bepalen of het onderzoek nog steeds voldoet aan de huidige richtlijnen, is het betreffende rapport getoetst aan de KNA versie 4.1. Dit levert de volgende vergelijking op:

SIKB BRL 4000 protocol 4002 Bureauonderzoek:

1. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied; vaststellen consequenties toekomstig gebruik (LS01): is afdoende weergegeven.
2. Aanmelden onderzoek bij Archis: is gebeurd
3. Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid (LS01): er is gebruik gemaakt van de destijds en ook nu geldende gemeentelijke beleidskaart.

¹ Koekkelkoren, A.M.H.C., 2013: 4 locaties, Hardinxveld-Giessendam. Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Noordwijk. IDDS archeologie rapport 1582.

² Gemeente Hardinxveld-Giessendam, 2010: Beleidsnota Archeologie, Hardinxveld-Giessendam.

4. Beschrijven huidig gebruik (LS02): is afdoende weergegeven en sindsdien niet noemenswaardig veranderd.
5. Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03): is afdoende weergegeven en sindsdien niet noemenswaardig veranderd.
6. Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden ondergrond (LS02, LS03, LS04): is afdoende weergegeven.
7. Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke kenmerken (LS04): het rapport bevat geen kaart met bekende archeologische waarden. Deze zijn wel beschreven in de tekst van het rapport, zij het summier. Van belang hierbij is dat er in een straal van 500 m binnen of rondom het plangebied ook volgens de meest actuele gegevens in ARCHIS geen sprake is van archeologische monumenten of vondstlocaties, en slechts enkele onderzoeken. Deze onderzoeken liggen daarbij in een afwijkende landschappelijke setting en leveren daarom nauwelijks relevant vergelijkingsmateriaal op ten aanzien van het betreffende plangebied.
8. Opstellen gespecificeerde verwachting en formuleren onderzoeksstrategie (LS05): in het rapport is een specifiek archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Volgens de KNA 4.1 moet dit zijn uitgewerkt naar een achttal facetten, zoals datering, complextype, omvang, diepteligging etc. Dat is in dit geval wel of deels gebeurd voor de facetten datering, complextype, diepteligging en locatie, en niet voor de facetten omvang, gaafheid en conservering, uiterlijke kenmerken en mogelijke verstoringen. De mogelijke verstoringen zijn wel elders uitgewerkt in paragraaf 2.4.
9. Opstellen standaardrapport bureauonderzoek (LS06): is gebeurd, maar het gedeelte bureauonderzoek wordt niet afgesloten met een advies voor het vervolgonderzoek, inclusief onderzoeksmethode, -techniek, -strategie en de eventuele prospecteerbaarheid. Dit valt overigens wel af te leiden uit de beschreven en gebruikte onderzoeksmethode van het daaropvolgende veldonderzoek.
Het rapport is geautoriseerd door een senior prospector, conform KNA 4.1.
10. Aanleveren standaardrapport - afmelden onderzoek in Archis: is gebeurd.
11. Aanleveren digitale gegevens bij e-depot (DS05): is gebeurd.

SIKB BRL 4000 protocol 4003 Inventariserend veldonderzoek:

1. Controle aanwezigheid en volledigheid informatie (LS05, LS06 PS05, VS05, VS07): intern proces, niet te controleren. In het kader van de 2nd opinion zijn door Vestigia geen aanwijzingen gevonden dat essentiële informatie ontbreekt of niet is meegewogen.
2. Opstelling Plan van Aanpak IVO-Overig (VS01, SP01, VS08): is waarschijnlijk gebeurd, maar kan in de huidige versie van Archis niet meer worden geverifieerd. Of het PvA is gecontroleerd door een senior prospector is niet te achterhalen. De uiteindelijke rapportage is wel geautoriseerd door een senior prospector.
3. Aanmelden onderzoek bij Archis: is gebeurd.
4. Uitvoeren veldwerk IVO-Overig (VS02, VS03, VS04): is gebeurd, door een - ook volgens de huidige normen - gekwalificeerde KNA prospector MA. Methode is afdoende beschreven. De boringen zijn beschreven volgens de ASB. Locaties zijn ingemeten met behulp van een GPS, met hoogtes aan de hand van het AHN. Of achteraf door een senior prospector is gecontroleerd of voldoende betrouwbare gegevens zijn verzameld, is niet te achterhalen. De uiteindelijke rapportage is wel geautoriseerd door een senior prospector.
5. Melden eerste bevindingen onderzoek bij Archis: is in de huidige versie van Archis niet meer te controleren. Of dit is gecontroleerd door een KNA prospector MA is niet te

achterhalen. De uiteindelijke rapportage is wel geautoriseerd door een senior prospector.

6. Uitwerken vondsten en (boor)monsters (VS03, SP02): is gebeurd.
7. Analyseren resultaten IVO-Overig (VS02, VS03, VS04): is gebeurd, al is dit behoorlijk summier. De aangetroffen bodemopbouw gaf overigens geen aanleiding tot het maken van zeer uitgebreide beschrijvingen.
8. Opstellen standaardrapport IVO-Overig en waardering (VS05, VS06): is gebeurd. De boorpuntenkaart mist wel coördinaten.
9. Opstellen selectieadvies (VS07): is gebeurd. Of dit is gecontroleerd door een senior prospector is niet meer te achterhalen. De uiteindelijke rapportage is wel geautoriseerd door een senior prospector.
10. Aanleveren standaardrapport - afmelden onderzoek in Archis: is gebeurd. Het rapport is geautoriseerd door een senior prospector, conform KNA 4.1.
11. Aanleveren van analoge projectdocumentatie (DS01, DS02, OS17): n.v.t.
12. Aanleveren van vondsten en monsters (DS03, OS17): n.v.t.
13. Aanleveren digitale gegevens bij e-depot (DS05): is gebeurd.
14. Verwijderen geselecteerde vondsten en monsters (OS13): n.v.t.

Archeologische context

In het kader van deze notitie is het nationale archeologische registratiesysteem Archis3 geraadpleegd. Binnen of in de directe omgeving zijn sinds het uitbrengen van het rapport in 2013 geen nieuwe archeologische monumenten, vondstlocaties of onderzoeken meer gemeld die van invloed zouden kunnen zijn op de specifieke archeologische verwachting, of de overige conclusies ten aanzien van het plangebied.

Advies

Op basis van deze second opinion kan worden geconcludeerd dat het archeologisch onderzoek uit 2013 is uitgevoerd op een wijze, die eigenlijk alleen op administratieve details afwijkt van de geldende kwaliteitsrichtlijnen KNA versie 4.1. De werkwijze van het onderzoek is afdoende herleidbaar. Wat wel opvalt is dat het rapport een selectieadvies geeft om het gehele plangebied vrij te geven op basis van de boringen, terwijl in het ontwerp bestemmingsplan, in drie deelgebieden binnen het plangebied archeologische dubbelbestemmingen (Waarde 2, 5 en 8) zijn opgenomen. Hier geldt (nog steeds) een onderzoeksplicht bij ingrepen die de grens van respectievelijk 100 m²/30 cm -mv, 250 m²/1,5-5 m -mv en 500 m²/30 cm -mv overschrijden.

De dubbelbestemming Waarde 2 langs de Rivierdijk aan de oostzijde van het plangebied is op archeologische gronden begrijpelijk en herleidbaar tot de gemeentelijke archeologische beleidskaart. Deze 'strengere' vrijstellingsgrens houdt verband met het historisch bebouwingslint langs de dijk, dat inderdaad onvoldoende is behandeld in het rapport. De gezette boringen liggen daarbij ook vrijwel allemaal buiten dit bebouwingslint en hebben daarmee nauwelijks voorspellende waarde hiervoor. Wat de achterliggende reden is voor het opnemen van, en het afbakenen van, Waarde 5 langs de noordzijde van het plangebied in het bestemmingsplan is niet duidelijk. Dat de rest van het plangebied de minst strenge vrijstellingsgrens heeft, valt weer wel af te leiden uit de lage archeologische verwachting die volgt uit het in 2013 uitgevoerde booronderzoek.

De toevoeging van de dubbelbestemmingen met de verschillende vrijstellingsgrenzen is meestal het gevolg van het definitieve besluit van de gemeente of diens archeologisch adviseur volgend op het selectieadvies van het onderzoeksbureau. Zo'n definitief besluit kan en mag -

op inhoudelijke gronden - afwijken van dat advies. Selectiebesluiten van gemeenten worden vaak niet apart geadmistreerd, maar maken deel uit van de afwegingen rond een op te stellen omgevings- of bestemmingsplan of de voorwaarden voor het verlenen van een omgevingsvergunning. Dat is hier waarschijnlijk ook gebeurd. Het feit dat in dit bestemmingsplan regels zijn opgenomen die buiten bepaalde vrijstellingsgrenzen een onderzoekspllicht opleggen bij het aanvragen van een omgevingsvergunning, geven derhalve de gemeente nog steeds voldoende handvaten om in de toekomst afdoende rekening te houden met eventuele archeologische waarden binnen het plangebied.

Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* adviseert om de onderhavige notitie toe te voegen als addendum bij het rapport van het bureau- en inventariserend veldonderzoek uit 2013. Daarmee is het rapport zelf geactualiseerd en geldt het als inhoudelijke onderbouwing van het aspect archeologie. Besluitvorming op basis van dit rapport is verder aan de gemeente.

Dit advies dient nog wel te worden afgestemd met het bevoegd gezag.

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
e-mail: info@vestigia.nl
tel.: 033 277 92 00

